

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Postilla Guillermi super Epistolas et Euangelia: per totius
anni circu[m]itum: De tempore/ Sanctis/ et pro defunctis**

Guilelmus <Parisiensis>

Basel, 1513

VD16 E 4385

D[omi]nica Post epiphaniam

urn:nbn:de:hbz:466:1-30573

A est paupertatis. **D**icit mater iesu ad eum. **U**inū nō hñt. **S**. ministri ad p̄nā dā. **E**t dicit ei te. **A**d mi. **Z**. ti. ē mulier. **Z**ho. q. d. defect' iste nō p̄tinet ad me v' ad te: s; ad illos q̄rū sunt nuptie. **C** **H**ō

gatus a matre. **I**mple. **H**y. aq̄. **Z**i. **L** **P**leye. **Z**c. vt nihil vacuitatis remaneret **E**t dicit ei te. **Z**ho. **I**ā facta trāsmissa tate cur' oipotētia iā aquā i vinū p̄uer' terat. **E**rgo pōt sibi panē in corp' : **Z** vinūz in sanguinē trāsmitare. **O** **H**auri. **M**icet fer. archi. **V**ñ **C**hyph. **A**rchi. **T**riclin' dicit q̄st oz dinator vel dispensator in conuiuio. **P** **E**t tulerunt s̄m imperium dñi n̄ri iesu christi. **E**t notādū q̄ ministri obediētes fuerunt in fundēdo in hauriēdo **Z** i deserēdo. **Q** **E**t at gusta uit archi. aquaz vinūz factum: **Z** nō sciebat unde esset: ministri **Z**c. id est in principio conuiuii. **R** **B**onū vinū pō. in mensas. **S** **E**t cum inebriati fuerit. cibo **Z** potu bōi vni. **T** **E**t uncid qd dēte. est. i. mī n' bonū. **V** **E**t aut ser. bon. **Z**c. imo optimū. **E**t sic **C**hyph. dicit: hoc ē generale oib' ministracul: q̄ sp̄ ad nobi l' ēminat q̄ natura possit: nūq̄ natura fecit ita bonū vinū sic illud fuit: nūq̄ aliq̄s pistoz ita bonū panē fecit: sic q̄n christus panes

Quod iterrogas **Z** petis vt faciā miraculum anteq̄ sit hora cōueniēs ad hili cet em vinū desce ret: nō dum tñ defectus vini erat oib' manifest': christus aut volebat vt oēs pus sciret defectū: vt sic postea miraculū esset oib' certum et manifestū.

Sufficit eni intinasse. **A** dicit māter iesu ad eū: **U**inū non hñt. **E**t dicit ei iesus: **Q**uid mihi et tibi est mulier: nōnduz venit hora mea. **B**icit māter eius ministris. **Q**uāq; dixerūt vobis facite. **E**rāt aut ibi lapidee hydrie sex posite s̄m purificationē iudeoz: capiētes singule metretas binas vel ternas. **B**ic eis iesus. **I**mplete hydrias aqua. **E**t impleuerūt eas vsq; ad sumū. **E**t dicit eis iesus: **H**aurite nūc et ferte architriclino. **E**t tulerūt. **U**t aut gustauit architriclin' aquā vinū factū: **Z** nō sciebat vñ esset: ministri aut sciebāt q̄ hauserāt aquā: vocat spōsū architriclin' **Z** dicit ei. **Q**is hō p̄mū bonū vinū pōit: **E**t cū inebriati fuerint: tūc id qd dēteri' ē. **T**ū autē

Dicit mā. **I**e su. **M**i. **I**. seruitoz: **B** p̄uuii. **C** **Q**uāq; dicit. **V**o. **F**aci. **Z**ho. **E**rededū est q̄ bēa virgo nunq̄ aliqd petiit a filio: qd ipse non fecerit. **E**t notādū licet aliquatū dure vide reē mī rñ dere: ipa tū firmissime sciuit eū facturū qd peti uerat. **E**t iō dicit ministris: **Q**uāq; dixerit vobis: facite. **E**t **E**rāt aut ibi scz i domo conuiuii. **G** **L**apidee hydrie sex posite s̄m purificationē. **I**. i. mo rem iudeoz. **V**nde: **D**icit. **7**. a. **P**harisei **Z** omnes iudei mī crebro lauent man' nō mā ducant panem. **C** **C**apiētes. id est capere valētes. **I** **S**ingule metretas. id est mēsuras. **K** **B**inas vel ternas. **D**icit eis. id est ministris. **L** **C** **J**esus. **R**o

Ses i hac rē d' miracul' faciēdis: nō eni a te habeo s; a celesti p̄re cui nōdū placet: nā tempus **Z**c. **S**icut cōfidens de filii pietate. **S**es filius meus **S** amphore **S** ad lotionem manuum. **S** quelibet. **S** mēsuras duas v' tres. **S** in conuiuiis. **S** ad plenum. **S** infundite ad cantros. **S** portate. **S** supremo dispensator. **S** pcurator p̄ncipalis mēsuraz. **S** vnde venisset. **S** vnde venisset. **S** in conuiuiis.

Dicit mā. **I**e su. **M**i. **I**. seruitoz: **B** p̄uuii. **C** **Q**uāq; dicit. **V**o. **F**aci. **Z**ho. **E**rededū est q̄ bēa virgo nunq̄ aliqd petiit a filio: qd ipse non fecerit. **E**t notādū licet aliquatū dure vide reē mī rñ dere: ipa tū firmissime sciuit eū facturū qd peti uerat. **E**t iō dicit ministris: **Q**uāq; dixerit vobis: facite. **E**t **E**rāt aut ibi scz i domo conuiuii. **G** **L**apidee hydrie sex posite s̄m purificationē. **I**. i. mo rem iudeoz. **V**nde: **D**icit. **7**. a. **P**harisei **Z** omnes iudei mī crebro lauent man' nō mā ducant panem. **C** **C**apiētes. id est capere valētes. **I** **S**ingule metretas. id est mēsuras. **K** **B**inas vel ternas. **D**icit eis. id est ministris. **L** **C** **J**esus. **R**o

Ses i hac rē d' miracul' faciēdis: nō eni a te habeo s; a celesti p̄re cui nōdū placet: nā tempus **Z**c. **S**icut cōfidens de filii pietate. **S**es filius meus **S** amphore **S** ad lotionem manuum. **S** quelibet. **S** mēsuras duas v' tres. **S** in conuiuiis. **S** ad plenum. **S** infundite ad cantros. **S** portate. **S** supremo dispensator. **S** pcurator p̄ncipalis mēsuraz. **S** vnde venisset. **S** vnde venisset. **S** in conuiuiis.

Dicit mā. **I**e su. **M**i. **I**. seruitoz: **B** p̄uuii. **C** **Q**uāq; dicit. **V**o. **F**aci. **Z**ho. **E**rededū est q̄ bēa virgo nunq̄ aliqd petiit a filio: qd ipse non fecerit. **E**t notādū licet aliquatū dure vide reē mī rñ dere: ipa tū firmissime sciuit eū facturū qd peti uerat. **E**t iō dicit ministris: **Q**uāq; dixerit vobis: facite. **E**t **E**rāt aut ibi scz i domo conuiuii. **G** **L**apidee hydrie sex posite s̄m purificationē. **I**. i. mo rem iudeoz. **V**nde: **D**icit. **7**. a. **P**harisei **Z** omnes iudei mī crebro lauent man' nō mā ducant panem. **C** **C**apiētes. id est capere valētes. **I** **S**ingule metretas. id est mēsuras. **K** **B**inas vel ternas. **D**icit eis. id est ministris. **L** **C** **J**esus. **R**o

Ses i hac rē d' miracul' faciēdis: nō eni a te habeo s; a celesti p̄re cui nōdū placet: nā tempus **Z**c. **S**icut cōfidens de filii pietate. **S**es filius meus **S** amphore **S** ad lotionem manuum. **S** quelibet. **S** mēsuras duas v' tres. **S** in conuiuiis. **S** ad plenum. **S** infundite ad cantros. **S** portate. **S** supremo dispensator. **S** pcurator p̄ncipalis mēsuraz. **S** vnde venisset. **S** vnde venisset. **S** in conuiuiis.

Dicit mā. **I**e su. **M**i. **I**. seruitoz: **B** p̄uuii. **C** **Q**uāq; dicit. **V**o. **F**aci. **Z**ho. **E**rededū est q̄ bēa virgo nunq̄ aliqd petiit a filio: qd ipse non fecerit. **E**t notādū licet aliquatū dure vide reē mī rñ dere: ipa tū firmissime sciuit eū facturū qd peti uerat. **E**t iō dicit ministris: **Q**uāq; dixerit vobis: facite. **E**t **E**rāt aut ibi scz i domo conuiuii. **G** **L**apidee hydrie sex posite s̄m purificationē. **I**. i. mo rem iudeoz. **V**nde: **D**icit. **7**. a. **P**harisei **Z** omnes iudei mī crebro lauent man' nō mā ducant panem. **C** **C**apiētes. id est capere valētes. **I** **S**ingule metretas. id est mēsuras. **K** **B**inas vel ternas. **D**icit eis. id est ministris. **L** **C** **J**esus. **R**o

Ses i hac rē d' miracul' faciēdis: nō eni a te habeo s; a celesti p̄re cui nōdū placet: nā tempus **Z**c. **S**icut cōfidens de filii pietate. **S**es filius meus **S** amphore **S** ad lotionem manuum. **S** quelibet. **S** mēsuras duas v' tres. **S** in conuiuiis. **S** ad plenum. **S** infundite ad cantros. **S** portate. **S** supremo dispensator. **S** pcurator p̄ncipalis mēsuraz. **S** vnde venisset. **S** vnde venisset. **S** in conuiuiis.

Dicit mā. **I**e su. **M**i. **I**. seruitoz: **B** p̄uuii. **C** **Q**uāq; dicit. **V**o. **F**aci. **Z**ho. **E**rededū est q̄ bēa virgo nunq̄ aliqd petiit a filio: qd ipse non fecerit. **E**t notādū licet aliquatū dure vide reē mī rñ dere: ipa tū firmissime sciuit eū facturū qd peti uerat. **E**t iō dicit ministris: **Q**uāq; dixerit vobis: facite. **E**t **E**rāt aut ibi scz i domo conuiuii. **G** **L**apidee hydrie sex posite s̄m purificationē. **I**. i. mo rem iudeoz. **V**nde: **D**icit. **7**. a. **P**harisei **Z** omnes iudei mī crebro lauent man' nō mā ducant panem. **C** **C**apiētes. id est capere valētes. **I** **S**ingule metretas. id est mēsuras. **K** **B**inas vel ternas. **D**icit eis. id est ministris. **L** **C** **J**esus. **R**o

Ses i hac rē d' miracul' faciēdis: nō eni a te habeo s; a celesti p̄re cui nōdū placet: nā tempus **Z**c. **S**icut cōfidens de filii pietate. **S**es filius meus **S** amphore **S** ad lotionem manuum. **S** quelibet. **S** mēsuras duas v' tres. **S** in conuiuiis. **S** ad plenum. **S** infundite ad cantros. **S** portate. **S** supremo dispensator. **S** pcurator p̄ncipalis mēsuraz. **S** vnde venisset. **S** vnde venisset. **S** in conuiuiis.

Dicit mā. **I**e su. **M**i. **I**. seruitoz: **B** p̄uuii. **C** **Q**uāq; dicit. **V**o. **F**aci. **Z**ho. **E**rededū est q̄ bēa virgo nunq̄ aliqd petiit a filio: qd ipse non fecerit. **E**t notādū licet aliquatū dure vide reē mī rñ dere: ipa tū firmissime sciuit eū facturū qd peti uerat. **E**t iō dicit ministris: **Q**uāq; dixerit vobis: facite. **E**t **E**rāt aut ibi scz i domo conuiuii. **G** **L**apidee hydrie sex posite s̄m purificationē. **I**. i. mo rem iudeoz. **V**nde: **D**icit. **7**. a. **P**harisei **Z** omnes iudei mī crebro lauent man' nō mā ducant panem. **C** **C**apiētes. id est capere valētes. **I** **S**ingule metretas. id est mēsuras. **K** **B**inas vel ternas. **D**icit eis. id est ministris. **L** **C** **J**esus. **R**o

Ses i hac rē d' miracul' faciēdis: nō eni a te habeo s; a celesti p̄re cui nōdū placet: nā tempus **Z**c. **S**icut cōfidens de filii pietate. **S**es filius meus **S** amphore **S** ad lotionem manuum. **S** quelibet. **S** mēsuras duas v' tres. **S** in conuiuiis. **S** ad plenum. **S** infundite ad cantros. **S** portate. **S** supremo dispensator. **S** pcurator p̄ncipalis mēsuraz. **S** vnde venisset. **S** vnde venisset. **S** in conuiuiis.

Dicit mā. **I**e su. **M**i. **I**. seruitoz: **B** p̄uuii. **C** **Q**uāq; dicit. **V**o. **F**aci. **Z**ho. **E**rededū est q̄ bēa virgo nunq̄ aliqd petiit a filio: qd ipse non fecerit. **E**t notādū licet aliquatū dure vide reē mī rñ dere: ipa tū firmissime sciuit eū facturū qd peti uerat. **E**t iō dicit ministris: **Q**uāq; dixerit vobis: facite. **E**t **E**rāt aut ibi scz i domo conuiuii. **G** **L**apidee hydrie sex posite s̄m purificationē. **I**. i. mo rem iudeoz. **V**nde: **D**icit. **7**. a. **P**harisei **Z** omnes iudei mī crebro lauent man' nō mā ducant panem. **C** **C**apiētes. id est capere valētes. **I** **S**ingule metretas. id est mēsuras. **K** **B**inas vel ternas. **D**icit eis. id est ministris. **L** **C** **J**esus. **R**o

Ses i hac rē d' miracul' faciēdis: nō eni a te habeo s; a celesti p̄re cui nōdū placet: nā tempus **Z**c. **S**icut cōfidens de filii pietate. **S**es filius meus **S** amphore **S** ad lotionem manuum. **S** quelibet. **S** mēsuras duas v' tres. **S** in conuiuiis. **S** ad plenum. **S** infundite ad cantros. **S** portate. **S** supremo dispensator. **S** pcurator p̄ncipalis mēsuraz. **S** vnde venisset. **S** vnde venisset. **S** in conuiuiis.

Dicit mā. **I**e su. **M**i. **I**. seruitoz: **B** p̄uuii. **C** **Q**uāq; dicit. **V**o. **F**aci. **Z**ho. **E**rededū est q̄ bēa virgo nunq̄ aliqd petiit a filio: qd ipse non fecerit. **E**t notādū licet aliquatū dure vide reē mī rñ dere: ipa tū firmissime sciuit eū facturū qd peti uerat. **E**t iō dicit ministris: **Q**uāq; dixerit vobis: facite. **E**t **E**rāt aut ibi scz i domo conuiuii. **G** **L**apidee hydrie sex posite s̄m purificationē. **I**. i. mo rem iudeoz. **V**nde: **D**icit. **7**. a. **P**harisei **Z** omnes iudei mī crebro lauent man' nō mā ducant panem. **C** **C**apiētes. id est capere valētes. **I** **S**ingule metretas. id est mēsuras. **K** **B**inas vel ternas. **D**icit eis. id est ministris. **L** **C** **J**esus. **R**o

Ses i hac rē d' miracul' faciēdis: nō eni a te habeo s; a celesti p̄re cui nōdū placet: nā tempus **Z**c. **S**icut cōfidens de filii pietate. **S**es filius meus **S** amphore **S** ad lotionem manuum. **S** quelibet. **S** mēsuras duas v' tres. **S** in conuiuiis. **S** ad plenum. **S** infundite ad cantros. **S** portate. **S** supremo dispensator. **S** pcurator p̄ncipalis mēsuraz. **S** vnde venisset. **S** vnde venisset. **S** in conuiuiis.

Dicit mā. **I**e su. **M**i. **I**. seruitoz: **B** p̄uuii. **C** **Q**uāq; dicit. **V**o. **F**aci. **Z**ho. **E**rededū est q̄ bēa virgo nunq̄ aliqd petiit a filio: qd ipse non fecerit. **E**t notādū licet aliquatū dure vide reē mī rñ dere: ipa tū firmissime sciuit eū facturū qd peti uerat. **E**t iō dicit ministris: **Q**uāq; dixerit vobis: facite. **E**t **E**rāt aut ibi scz i domo conuiuii. **G** **L**apidee hydrie sex posite s̄m purificationē. **I**. i. mo rem iudeoz. **V**nde: **D**icit. **7**. a. **P**harisei **Z** omnes iudei mī crebro lauent man' nō mā ducant panem. **C** **C**apiētes. id est capere valētes. **I** **S**ingule metretas. id est mēsuras. **K** **B**inas vel ternas. **D**icit eis. id est ministris. **L** **C** **J**esus. **R**o

Ses i hac rē d' miracul' faciēdis: nō eni a te habeo s; a celesti p̄re cui nōdū placet: nā tempus **Z**c. **S**icut cōfidens de filii pietate. **S**es filius meus **S** amphore **S** ad lotionem manuum. **S** quelibet. **S** mēsuras duas v' tres. **S** in conuiuiis. **S** ad plenum. **S** infundite ad cantros. **S** portate. **S** supremo dispensator. **S** pcurator p̄ncipalis mēsuraz. **S** vnde venisset. **S** vnde venisset. **S** in conuiuiis.

Por diabolus p̄re: mo volūptates. p̄rtea inuicem.

*Joa. 6. b
Joa. 2. b*

Dominica. II. post octa. Epipha.

Ea hoc ini. rē. Et mani. gliaz suā. Blo. i. latentē diuinitatē rōne edificatōis discipuloz. Cū subdit: b. Et credide. in eū discipuli ei. i. firmi crediderūt: qz viso miraculo roborati sunt in fide am-
 plius z amore ei.

Ubi notandum qz sanctus Thomas de aquino in tertia pte sūmē. q. 54. dicit: qz dñs añ illud miraculū cōuersio nis aque in uinum nullū aliud fecit in humana natura: et ideo libellus de infātia saluatoris cōtrarium huius dicens reprobat^o est tanq̄ ab hereticis confectus: vt patz in decreto Belasii. vnde circa presens euāgelium vbi dicitur: Ruptie facte sunt i chana galilee rē. Queritur quid efficit matrimoniu: Respōdet Hugo de praeto: qz consensus et pressus volūtarius z nō fictus vel co-

actus de verbis de p̄senti efficit matrimoniu: carnis autem copula ipsum consummat. Alia autem que p̄cedunt: vt p̄missio de accipiendo sunt sponsalia: nec efficiūt matrimoniu. Similiter q̄ comitant: vt missio annuli: qui est signū matrimonij z instrumētū. Et omnia alia que obseruatur in matrimonio: sunt quedam solennitates matrimonij: non q̄ efficiant matrimonium. Et consensus ille est in cohabitacione perpetuam z in copulā carnalem. Item notandum qz inter christianum et quācūqz aliaz personam non baptizatā non potest esse coniugium: eū baptizatus sit ianua omnium sacramentoz. Similiter si aliquis infidelis conuertitur ad fidem:

z eius vxor nollit conuerti: potest accipere aliam vxorē. Et simile est de vxore: qā nō est p̄ctio lucis ad tenebras neqz christi ad Belial. Item quando quis timore coactus accipit aliquā: si eū postea quando est in loco tuto/

nō cōsentit: p̄t eā dimittere: quia matrimonia debēt eē libera rē. Item notandum qz philo sophus in poli. dicit: Bas nō debet cōtrahere ante. xxviii annū: z puella ante decimū octauū annum: als fēt̄ imperficitur: qz mas z femina tunc non crescunt. Oportet tamen z p̄uenire possent p̄fata tēpora aliquando ppter incontinentiā

Quam de scendis/ set ielus de monte rē. Barth. viij. Marci. j. Luce. v. Historia hui^o euāgelij facta est anno christi. xxxj. ij. idus

Julij. feria. v. luna. xvj. inditiōe. iij. Blo sa. Postq̄ domin^o docuerat/ scz discipulos in monte: descendit in vallem: vt turbas doceret: z sanaret turbaz infirmos que sequebantur: cum discipulis em̄ tanq̄ perfectioribus sermonem fecit in monte: turbis autem tanq̄ imperfectis in valle p̄dicauit: z s̄m Daymo. exēplo christi debent facere p̄dicatores: vt in p̄dicatione sua habeant sermonem temperatum: et sicut sciunt vnumquēqz capere posse: ita z verbum dei annuncient. An de etiā Hego. Scdm̄ capacitatē auditorū formā dū ē sermo doctoris. d. Sc̄cutē sunt eum turbę. Hor. ap̄t quaz seqlā z edificacionē mouebat ad faciēdus

seruasti bonū vinū vsqz adhuc. Hoc fecit in chana galilee. Et manifestauit gliam suā. Et crediderūt in eū discipuli ei.

Dominica. II. post octa. Epipha. dñi. Euāgel. Mat. VIII. a. in p̄n.

In illo tempore. Cum descendisset ielus de monte: secute sunt eū turbę multę

S

2. Co. 6.

Bar Luce.

Jaco

E. d.

Donat

11

Dominica. II post octa. Epiphanie

E spiritū sanctū: quorū remiseritis peccata /
remittitur eis. **C**ū autē introisset
caphar. accel. ad eū cēturio. i. quidā
gentilis qui habebat hoīes in armis sub se
ad custodiā ipsius galilee. Tūc em̄ terra
iudeorum subiecta
erat romanis: a q̄
b? illuc erat posit?
cēturio ille. Iste au
tē cēturio auditis
christi miracul. fir
miē credidit q̄ pos
set sanare seruū ei?
q̄ erat ei valde cha
rus: et ideo de eius
sanatiōe fuit valde
solicitus. **C** Ac
cessit ad eū cen
turio. eū: et di. **D**ne
puer meus. seruū
noīans puerū suū.
Hoc est cōtra sup
bos: q̄ famulos de
dignatur. **C** **A**
cet in do. scz non
potēs venire ad te.
Hoc ē p̄tra ih̄ā:
nos dños q̄ expel
lūt infirmos famu
los a domo sua: et
mittūt ad hospita
le. **C** **D**a. et ma
le tor. **C** **H**uī. **I**n
firmitatem tm̄ mo
do exposuit: sed sa
nitatis remediū in
potestate miseri
cordie ei? dimisit.
C **E**t ait il. iel?
Ego ve. et cū. eū
Unde Beda. Qui ad sanandum filiū re
guli ire noluit: ne diuites honorare vide
retur: ad seruū vadit: ne seruilem conditi
onem spreuisse putaretur. **C** **E**t r̄ndēs
centurio ait: Domine non sum di
gnus. scz quia gentilis sum. vnde **B**ie
ro. Quia gentilis fuit: et forte idola stabāt
in domo sua: ideo noluit vt christus intra
ret ne in hoc offenderet. **C** **E**t intres

sub tectū meū. **S**or. nō dicit palatiū: li
cet princeps esset: sed tectū p̄e humilita
te sui: et cōsideratiōis magnitudinis chri
sti. vnde Aug. Dicēdo se indignū / p̄stitit
se dignū: nō in cuius parietes / sed in cui?
corp? intraret. **U**n
de **B**rige. Quādo
corpus et sangui
nē christi sumptu
rus es: tunc domi
nus tectum tuum
vult intrare: et tu
ergo humilians te
ipsum dices: Do
mine / non sum di
gnus vt intres sub
tectū meū: tū dic
s̄ bo et sanabit p̄
erime? vñ Beda.
Magna fides que
dicē credit esse fa
cere. **C** **N**am et
ego hō sum sub
potestate consti
tutus habēs sub
me milites: et di
co huic / vade et
vadit. scilicet quā
tum ad negociū im
plendum in absen
tia. **C** **E**t alio.
antiqua est grāma
tica: et alio venit: et
venit quātū ad of
ficiū implendum
in p̄sentia. **C** **E**t
ser. meo fac **H**et
fa. **E**t his condu
dit q̄ si dicto eius
vnus vadit et alius
venit: multo plus si christ? deus et dñs di
cat isfirmitati / vade: et vadit: et sanitati / ve
ni et veniet. **C** **A**udies autē iesus. scz
q̄ sub velamēto carnis cēturio agnouisset
excellentiā maiestatis. **C** **A**diratus
est. id est ad modum mirantis se habuit.
C **E**t sequētibz se dixit: **A**mē di
co vo. nō inue. tā. si. i. i. in p̄lo iudai
co. **Q**d intelligētū ē q̄ tū ad facilitatē i cre

Au. 5. f.

S

in civitatem galilee

Cū autē introisset capharnaū: accel
s dñs et balua huius civitatis in regione
habēs centū militea sub se

fit ad eū cēturio: rogās eū et dicēs

Dne puer me? iacet in domo pa
s mēbz oīno resolut? et amaratis. se nō potēs

ralyticus: et male torquetur. **E**t
s inuare. s centurioni s a paralyti

ait illi iesus. **E**go veniā et curabo
s ex humilitate et fide

eū. **E**t r̄ndēs cēturio ait **D**omi
s ne non sum dignus vt intres sub

tectū meū: sed tm̄ dic **S**or: et sa
s domū meā s l. modo impatiuo

nabit puer meus. **N**ā et ego ho
s celaris

mo sum sub potestate p̄stitutus:
s centum s miliri

hīs sub me milites: et dico huic
s. i. alij: grāmatica antiqua

vade et vadit: et alio veni et venit:
s tanta fidē. s de illo nouo effectu de q̄ experie
tū plus i effectu nō habuit: licet i noticia habuerit

et seruo meo fac hoc et facit. **A**u
s tantū h̄. s de illo nouo effectu de q̄ experie
tū plus i effectu nō habuit: licet i noticia habuerit

diens autē iesus miratus est: et
s p̄o certo

sequētibz se dixit: **A**mē dico vo
s sicut iste pagan? habet.

bis: nō inueni tantā fidē i israel
s p̄o certo

venit: multo plus si christ? deus et dñs di
cat isfirmitati / vade: et vadit: et sanitati / ve
ni et veniet. **C** **A**udies autē iesus. scz
q̄ sub velamēto carnis cēturio agnouisset
excellentiā maiestatis. **C** **A**diratus
est. id est ad modum mirantis se habuit.
C **E**t sequētibz se dixit: **A**mē di
co vo. nō inue. tā. si. i. i. in p̄lo iudai
co. **Q**d intelligētū ē q̄ tū ad facilitatē i cre

A dendo: quia alij pluribus signis visis cre-
diderunt: ille vero nullo miraculo viso / solum
audito credidit. **C** Dico autē
vobis: q̄ multi ab oriente ⁊ occide-
te venient: et recumbēt cū abraam

cut habetur in euangelio hodierno. Cir-
ca presens euangelium vbi dicitur: Exten-
dens Iesus manum tetigit eum dicens:
Volo mundare. Dicit hugo de prator
q̄ in scripturis sacris inuenimus tribus

isaaac ⁊ Jacob in
regno celorum.
quia multitudo ge-
tū de diuersis mū-
di partibus existen-
tium: per predicati-
onem apostolorū
ēduersa est ad fidē:
⁊ sic p̄ceperūt gra-
tiam in presenti: et
gloriam in futuro.
C Filij autem
regni. id est iudei:
ex quibus erat na-
tus: ⁊ quibus erat
p̄ncipaliter missus
ad p̄dicandū eis.

B icō autē vobis: q̄ mlti ab oriē-
te ⁊ occidēte veniēt: ⁊ recūbēt cū
abraā isaaac ⁊ ioseph in regno ce-

§ ex omni natione
§ ad fidē. § mercedē recipiēt.
§ quib⁹ p̄missio facta est de redemptione

loꝝ. Filij autē regni eijciēt in te-
nebras exteriores. Ibi erit flet⁹ ⁊
stridor dēntiū. Et dixit iēsus cētū

§ i. tenebras inferni q̄s inuenerāt per tenebras
interiores que sunt culpe.
§ i. pena nimij caloris
§ i. pena nimij frigoris.

riōi: Vade et sicut credidisti fiat
tibi: et sanat⁹ ē puer ex illa hora.

§ q̄ credit eū sanaturū p̄ christum.

B eijciēt in
tenebras exteri-
ores. q̄ repulerūt
fidem christi: et sic remanent in peccatis
suis oblitinati. Et sic eijciuntur ad penas
inferni: que dicuntur tenebre exteriores.
Unde Gregori⁹. Interiores tenebre sūt
cecitas mētis: exteriores vero eterna nox
damnatiōis. **C** Ibi erit fletus ⁊ strid-
or dēntium. vnde Rabanus. Fletus
de ardore: stridor dēntium de frigore so-

ne ad sacerdotes: et significat confessio-
nem: in qua ⁊ per quam peccata mundā-
tur. vnde: Confitemini alterutrum pecca-
ta vestra: ⁊ orate pro inuicē vt saluemini.
Terti⁹ modus fuit in tactu man⁹ christi:
sicut hic dicit: Extēdēs manū scām ⁊c.
⁊ significabat bonā operationē. Nam si
homo in peccato mortali existens nō de-
sperat: sed facit bona opera orando: ieiunando
elemosynas dādo: verbū dei au-
diendo: tunc dñs iēsus christus eo citius
illuminat eum: et nō patitur eum perire:
sed reducit eū ad p̄nitentiā: vt patet in
Cornelio centurione: de q̄ legit: Elemo-
sine tue ⁊ oratiōes ascenderūt in conspe-
ctu dei. Et ad eū missus ē bea. Petr⁹ ap̄ls
vt baptizaret eū. Sed si in pctō mortali
existēs negligit bona opari: vt multi stul-
ti faciūt dicētes: Ad qd̄ p̄dest mihi bona
opari: tūc de⁹ derelinq̄t q̄nq̄ tales: vt tā-
dem sic in pctis suis moriātur et damna-
bunt. Qñ de hoc dicit in decret⁹. In pec-
catis existētes debēt bona opera facere:
vt deus omnipotens cor⁹ eorū illustret

let oriri. Unde dicitur: Transibunt de
aquis nivium ad calorem nivium.
C Et dixit iēsus centuriōi: Vade
id est secure reuertere. **C** Et sicut cre-
didisti. scilicet perfecte: sic **C** Fiat tibi
in sanatione serui tui. **C** Et sanat⁹
est puer. non filius: sed seruus. **C** Et
illa hora. qua scilicet dominus iēsus di-
xit sibi: Fiat tibi. Raban⁹. Fidei meri-
to ostendit impetrasse salutē seruo. Ulti-
mo notādum: q̄ legitur in euāgelis christum
tres paralyticos curasse. Unum
qui iacebat in porticu: triginta octo an-
nos habens in infirmitate. Et alium qui
portabatur a quattuor viris in grabato.
Tertium qui fuit seruus Centurionis: si

ne ad sacerdotes: et significat confessio-
nem: in qua ⁊ per quam peccata mundā-
tur. vnde: Confitemini alterutrum pecca-
ta vestra: ⁊ orate pro inuicē vt saluemini.
Terti⁹ modus fuit in tactu man⁹ christi:
sicut hic dicit: Extēdēs manū scām ⁊c.
⁊ significabat bonā operationē. Nam si
homo in peccato mortali existens nō de-
sperat: sed facit bona opera orando: ieiunando
elemosynas dādo: verbū dei au-
diendo: tunc dñs iēsus christus eo citius
illuminat eum: et nō patitur eum perire:
sed reducit eū ad p̄nitentiā: vt patet in
Cornelio centurione: de q̄ legit: Elemo-
sine tue ⁊ oratiōes ascenderūt in conspe-
ctu dei. Et ad eū missus ē bea. Petr⁹ ap̄ls
vt baptizaret eū. Sed si in pctō mortali
existēs negligit bona opari: vt multi stul-
ti faciūt dicētes: Ad qd̄ p̄dest mihi bona
opari: tūc de⁹ derelinq̄t q̄nq̄ tales: vt tā-
dem sic in pctis suis moriātur et damna-
bunt. Qñ de hoc dicit in decret⁹. In pec-
catis existētes debēt bona opera facere:
vt deus omnipotens cor⁹ eorū illustret

Jos. 5. b.
Mar. 2. a

Act. 10. g
Dene. dif.
5. ca. falsas

Dominica. III post octa. Epipha. dñi

ad penitentiam. Sequitur. Tade ostende te sacerdoti. Dic rep: ebēdit errorem pauperum de lugduno: dicentiū nō esse necessarium sacerdoti confiteri: quia qui liber bonus christianus est sacerdos.

mari. id est stagno genegareib. f. Ita ut nauicula operiretur fluctibus. supple fere. Et dicit: operiret: et non submergeret: quia nauis christi concuti potest sed submergi nō potest. Cuius figura ostensa est in arca Noe: ut patet in libro gene

Postilla

Ascēde te iesu i naui. **Barth.** viij. Historia huius euāgelij facta ē anno christi. xxxij. kalen. Augusti. feria. v. luna. iij. Inditio ne. iij. Ante initium illius euāgelij scribit sanctus Barthēus in eodem capitulo. q. viij. de scribis accessit ad iesu et ait illi: magister sequar te quocūq; ieris. Dicit ei: Quis pes soucas habet: et volucres celi nidus: filius autē hominis nō habet ubi caput suū reclinet. Et statim sequitur euāgelium hoc dicitur: **Ascēdente iesu in nauiculam.** Unde Chrysostomus. Cum multa et miranda dominus ostēdisset in terran trāsijt ad mare: ut ibidem excellentiora opera demonstraret: quatenus terrę marisq; dñm se ostenderet. b. **Secuti sunt eū discipuli eius.** f. transiretates cū eo. c. **Et ecce motus.** i. maris turbatio. vñ: Qui cōcurbas pfundū maris: Et ista turbatio maris non fuit naturalis sed imperio christi facta est diuina virtute: ut manifestaret virtus christi discipulis eius. d. **Magnus.** scilicet ut magis appareret miraculū. e. **Factus est in**

Dñica. III. post octa. Epipha. Euāge. Mat. VIII. c. circa finē.

Nailo tpe. **Ascēdente iesu in nauiculā: secuti sunt eū discipuli eius. Et**

Ecce motus magnus factus ē in mari: ita ut nauicula operiret fluctibus. **Ipsē vō dormiebat. Et accesserūt ad eū discipuli eius: et suscitauerūt eū dicētes: Dñe salua nos perim⁹.** **Et dixit eis iesus: Quid timidi estis modice fidei?**

sa est in arca Noe: ut patet in libro gene
nests. g. **Ipsē vō dormiebat.** **Lyra.** et hoc duplici de causa. Prima ut veritas humane nature in eo ostēderetur. Dormiebat enim corpore: sed vigilabat ditate. Secūda: ut discipuli in periculo positi ad christū recurrerēt: et auxiliū suū peterent: ideo sequēbatur. **Et accesserūt ad eum discipuli eius: et suscitauerunt eū dicentes.** deuotis precibus. **Do. salua nos perim⁹.** id est perire timeamus. **Salua nos perim⁹.** **Rabba.** **Dices et benedicti discipuli christi saluatoris vobiscū habet: et periculum timeat: vnta vobiscū est: et de morte solliciti est. **Et dixit eis: qd ti. est.** **Ly. q. d. nō debetis timere cū sim pñs vobiscū quē vidistis tot. miracula facere in terra. **Abodice si. Chrysostomus.** ppter h vocat eos modice fidei: q licet crederēt christū posse eos liberare a periculo cū esset excusatus: nō tñ credebāt q h posset dormiens facere: q: si perfectā fidē haberēt: cognoscerēt eū tantā virtutē habere dormiēdo quātā vigilādo: et tantā in mari quātā in****

ps. 64. b

Terra. a. **C**ūc. s. post p̄ca dicitur
 loz. b. **S**urgēs
 .a. a. s̄no. c. **I**m
 peravit vetis et
 mari. **I**nādatōz
 fluctū. d. **E**t fa
 cta ē tran. mag.
 Lyra. ex quo patet
 eius diuinitas: q̄
 miraculū h̄ fecit in
 perando sicut dñs
 q̄m creaturaz. vñ
 seq̄: e. **D**orro
 hoies mir. sunt.
 vñ **H**ero. nō dicit
 puli/ sed nauē z eg
 teri q̄ erant in nauē
Dicentes: q̄
 lis ē hic. **L**y. q̄ si
 cur hō dormit: z si
 cur de miracula fa
 cit. **S**oz. in miracu
 lis ch̄isti semp ali
 quid ponit ad ostē
 dēdā dicitē huma
 nā: z ad ostēdēdā
 veritatez deitatis.
Tū **L**by. **S**on
 boiem/ tranq̄llitas
 deum ostendebat.
Tria ḡ admirant:
 z boiem dormiētē
 z deū impantez/ et
 creaturā obediē
 tem: vnde addunt
Quia v̄. et
 ma. obe. ei. sicut
 creatura creatori.

Postilla
Smi. fa
 ctū ē re
 gnū zē.
Batth.
 xii. **H**istoria hui
 euāg. facta ē i mē
 se apli: videlicet p̄
 ma die: āno ch̄isti
 xxxiiij. **I**nditione. v
Sile factū ē

Tūc surgēs imperāuit ventis z
 mari: z facta ē tranq̄llitas magna
Porro homies mirati sūt dicen
 tes: **Q**ualis est hic: quia venti et
 mare obediunt ei.
Dominica. III. post octauas
 Epiphanię: **E**uāgeliū **M**atth.
 XIII. c. circa medium.

Nil
 lo tem
 pore: **D**ixit
Jesus disci
 pul suis p
 rabolā hanc
Similē fa
 ctum est re

Cū autē dormirēt homies: venit
 gnūm celoꝝ hōmini regi q̄ semi
 nauit bonum semen in agro suo.

Cū autē dormirēt homies: venit
 inimic⁹ z sup̄seminauit cicania
 i medio tritici z abijt. **C**ū autē cre

uisset herba z fructū fecisset: tunc
 apparuerit z cicania. **A**ccēdētes

aut serui patrifamilias: dixerunt
 ei: **D**ñe: nōne bonū semē semina

sti i agro tuo: vñ q̄ habet cicania:

re. celoꝝ. i. status
 ecclesie militātia.
Et hoi q̄ semia
 uit bo. se. i. agro
 suo. **L**y. homo il
 le ch̄ist⁹ ē ieger au
 tē ecclia/ labore et
 sanguine ch̄isti ex
 culta. **B**onū semē
 est sancta doctrina
 et fides catholica.
Cū autē dor
 mirent hoies. i.
 custodes. **H**o. ier
 li. **Q**uia ad tuelā
 z custodia sunt de
 purati: per q̄s pla
 ti d̄ignā. **E**t **E**
 nit inimic⁹. i. d. i.
 diabol⁹. vñ: **D**ixit
 inimic⁹ p̄seār z cō
 p̄z. z c. in **E**t su
 perseminauit ci
 zania in medio
 tritici et abijt. q̄
 inē doctrinā verita
 tis cōmiscuit falla
 ciū erroꝝis: inter fī
 deles z electos cō
 miscuit p̄auos hō
 mines: i. ieger virtu
 tes cōmiscuit vitia
 n. **C**ū autē cres
 her. z fru. se. ap.
 z ziza. **L**by. q̄ si
 silem herbā habēs
 ita q̄tū ad exterior
 nō ē differentia inē
 semē ch̄isti z semē
 diaboli: sed i facto
 dephendit diuersi
 tas. o. **A**ccedē
 tes autē ser. pa.
 dixerunt ei: **D**o
 mine: nōne bo
 semē seminasti i
 agro tuo: vñ cr
 so hz zizania?

Nil lo tem
 pore: **D**ixit
Jesus disci
 pul suis p
 rabolā hanc
Similē fa
 ctum est re

Cū autē dormirēt homies: venit
 gnūm celoꝝ hōmini regi q̄ semi
 nauit bonum semen in agro suo.

Cū autē dormirēt homies: venit
 inimic⁹ z sup̄seminauit cicania
 i medio tritici z abijt. **C**ū autē cre

uisset herba z fructū fecisset: tunc
 apparuerit z cicania. **A**ccēdētes

aut serui patrifamilias: dixerunt
 ei: **D**ñe: nōne bonū semē semina

sti i agro tuo: vñ q̄ habet cicania:

re. celoꝝ. i. status
 ecclesie militātia.
Et hoi q̄ semia
 uit bo. se. i. agro
 suo. **L**y. homo il
 le ch̄ist⁹ ē ieger au
 tē ecclia/ labore et
 sanguine ch̄isti ex
 culta. **B**onū semē
 est sancta doctrina
 et fides catholica.
Cū autē dor
 mirent hoies. i.
 custodes. **H**o. ier
 li. **Q**uia ad tuelā
 z custodia sunt de
 purati: per q̄s pla
 ti d̄ignā. **E**t **E**
 nit inimic⁹. i. d. i.
 diabol⁹. vñ: **D**ixit
 inimic⁹ p̄seār z cō
 p̄z. z c. in **E**t su
 perseminauit ci
 zania in medio
 tritici et abijt. q̄
 inē doctrinā verita
 tis cōmiscuit falla
 ciū erroꝝis: inter fī
 deles z electos cō
 miscuit p̄auos hō
 mines: i. ieger virtu
 tes cōmiscuit vitia
 n. **C**ū autē cres
 her. z fru. se. ap.
 z ziza. **L**by. q̄ si
 silem herbā habēs
 ita q̄tū ad exterior
 nō ē differentia inē
 semē ch̄isti z semē
 diaboli: sed i facto
 dephendit diuersi
 tas. o. **A**ccedē
 tes autē ser. pa.
 dixerunt ei: **D**o
 mine: nōne bo
 semē seminasti i
 agro tuo: vñ cr
 so hz zizania?

re. celoꝝ. i. status
 ecclesie militātia.
Et hoi q̄ semia
 uit bo. se. i. agro
 suo. **L**y. homo il
 le ch̄ist⁹ ē ieger au
 tē ecclia/ labore et
 sanguine ch̄isti ex
 culta. **B**onū semē
 est sancta doctrina
 et fides catholica.
Cū autē dor
 mirent hoies. i.
 custodes. **H**o. ier
 li. **Q**uia ad tuelā
 z custodia sunt de
 purati: per q̄s pla
 ti d̄ignā. **E**t **E**
 nit inimic⁹. i. d. i.
 diabol⁹. vñ: **D**ixit
 inimic⁹ p̄seār z cō
 p̄z. z c. in **E**t su
 perseminauit ci
 zania in medio
 tritici et abijt. q̄
 inē doctrinā verita
 tis cōmiscuit falla
 ciū erroꝝis: inter fī
 deles z electos cō
 miscuit p̄auos hō
 mines: i. ieger virtu
 tes cōmiscuit vitia
 n. **C**ū autē cres
 her. z fru. se. ap.
 z ziza. **L**by. q̄ si
 silem herbā habēs
 ita q̄tū ad exterior
 nō ē differentia inē
 semē ch̄isti z semē
 diaboli: sed i facto
 dephendit diuersi
 tas. o. **A**ccedē
 tes autē ser. pa.
 dixerunt ei: **D**o
 mine: nōne bo
 semē seminasti i
 agro tuo: vñ cr
 so hz zizania?

re. celoꝝ. i. status
 ecclesie militātia.
Et hoi q̄ semia
 uit bo. se. i. agro
 suo. **L**y. homo il
 le ch̄ist⁹ ē ieger au
 tē ecclia/ labore et
 sanguine ch̄isti ex
 culta. **B**onū semē
 est sancta doctrina
 et fides catholica.
Cū autē dor
 mirent hoies. i.
 custodes. **H**o. ier
 li. **Q**uia ad tuelā
 z custodia sunt de
 purati: per q̄s pla
 ti d̄ignā. **E**t **E**
 nit inimic⁹. i. d. i.
 diabol⁹. vñ: **D**ixit
 inimic⁹ p̄seār z cō
 p̄z. z c. in **E**t su
 perseminauit ci
 zania in medio
 tritici et abijt. q̄
 inē doctrinā verita
 tis cōmiscuit falla
 ciū erroꝝis: inter fī
 deles z electos cō
 miscuit p̄auos hō
 mines: i. ieger virtu
 tes cōmiscuit vitia
 n. **C**ū autē cres
 her. z fru. se. ap.
 z ziza. **L**by. q̄ si
 silem herbā habēs
 ita q̄tū ad exterior
 nō ē differentia inē
 semē ch̄isti z semē
 diaboli: sed i facto
 dephendit diuersi
 tas. o. **A**ccedē
 tes autē ser. pa.
 dixerunt ei: **D**o
 mine: nōne bo
 semē seminasti i
 agro tuo: vñ cr
 so hz zizania?

Dominica in Septuagesima

Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit. **B**or. diabolus dicitur inimicus hominis: ex eo quod homini a principio inimicus est. **S**erui autem dixerunt ei: Vis imus et colligimus ea. **E**t ait: nonne forte col. sica. era. si. rē.

transire quod diuinitate intrare in regnum celorum. **A**u-
dit autem his discipuli mirabantur valde dices: Quis ergo poterit saluus esse? **A**pi-
cicus autem iesus ait illis: Apud homines hoc
impossibile est: apud deum autem omnia possibili-
lia sunt. **B**lo. ordi.

Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit. **S**erui autem dixerunt ei: Vis imus et colligimus ea. **E**t ait: nonne forte colligentes cicania: eradicetis simul cum eis et triticum. **S**inite vtraque crescere usque ad messem: et in tempore messis dicam messoribus: Colligite primum cicania: et alligate ea in fasciculos ad comburendum: triticum autem congregate in horreum meum.

Dives difficile intrabit in regnum celorum. **L**y. Difficile dicitur et non impossibile: quia difficile est diuitias possidere: et non teneri nimis amore carni. **E**t iterum dico vobis: Facilius est camelam per foramen acus transire. **L**ya. **H**oc non intelligitur de quolibet diuite: sed de diuite constituyente non in diuitiis: et totam confidentiam suam. **E**rgo in euangelio dicitur: quod difficile confidentes in pecuniis intrabunt in regnum celorum. **L**ya. possessio diuitiarum reddit hominem difficilem ad perfectionem acquirendam: non tamen facit impossibile: quia Abraam fuit diues valde: et tamen fuit perfectus. **E**t ideo alibi dicit: **B**eatus vir diues qui inuentus est sine macula. **E**t post ea sequitur: **E**t hoc est puer et laudabilis cum: **Q**uasi dicat: **A**ix enim et cum difficultate inuenitur. **P**ostmodum sequitur euangelium hodiernum.

Postilla

Sic est regnum celorum. **H**istoria huius euangelii locutus est dominus iesus christus anno eius. xxxij kal. Octob. dominica luna. xij. **I**nditio e v. **I**n huius euangelii scribitur factus **D**at. tbe: quod iesus dixit discipulis: **A**men dico vobis: quia diues difficile intrabit in regnum celorum. **E**t iterum dico vobis: Facilius est camelam per foramen acus

Benedictio. v. Confitebor tibi domine pater celi. **H**oc euangelium. quere de scriptis: scilicet in festo **M**atthie apostoli.

Benedictio in Septuagesima **E**uangelii. **M**atth. xx. a. in principio.

Facile est camelam per foramen acus transire. **D**ixit iesus discipulis suis parabolam hanc.

Dat. 19.